

Semblances dels nous membres de la Secció Històrico-Arqueològica

Francisco M. Gimeno Blay va néixer a Algímia d'Almonesir (Alt Palància) l'1 de novembre de 1957. Es formà a la Universitat de València, on va cursar la carrera d'història, i es va doctorar l'any 1984 amb la màxima qualificació i el premi extraordinari de doctorat.

Des del 1980 desenvolupa la seva activitat docent en aquella universitat, on ha estat professor ajudant de classes pràctiques (1980-1982), professor col·laborador (1982-1986), professor titular d'universitat (1986-1993) i, des de l'1 de desembre de 1993, catedràtic d'universitat. Aquesta activitat docent es completa amb cursos i conferències impartides en diferents universitats i institucions de l'Estat, entre les quals les Universitats d'Alcalá de Henares, Alacant, Barcelona, Autònoma de Barcelona, Complutense, Girona, Jaume I, Sevilla, País Basc, Càtedra Jerónimo Zurita de la Institución Fernando el Católico de la Diputación Provincial de Zaragoza, Casa de Velázquez, i en universitats i centres de recerca estrangers com les universitats de Pisa, Roma «La Sapienza», Pau et des Pays de l'Adour, Firenze, Sassari, l'Institut für Österreichische Geschichtsforschung de la Universitat de Viena i el Consiglio Nazionale delle Ricerche - Istituto sui Rapporti Italo-Iberici de Cagliari.

Des del 1992 fins a l'actualitat, el Dr. Gimeno ha participat en onze projectes finançats, en deu dels quals com a investigador principal. Així mateix, ha estat director de tretze tesis doctorals. En tres ocasions, entre els anys 2000 i 2014, ha dirigit el Departament d'Història de l'Antiguitat i de la Cultura Escrita de la Universitat de València i entre maig i octubre de 2016 va ser director en funcions del nou Departament d'Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques.

Col·labora i ha col·laborat en consells de redacció i consells assessors de diverses revistes nacionals i internacionals: *Signo: Revista de Historia de la Cultura Escrita* (Alcalá de Henares), *Studia Philologica Valentina* (València), *Veguetà: Anuario de la Facultad de Geografía e Historia* (Las Palmas de Gran Canaria), *Cultura Escrita & Sociedad* (Alcalá de Henares - Gijón), *Litterae Caelestes: Rivista annuale internazionale di paleografia, codicologia, diplomatica e storia delle testimonianze scritte* (Roma), *Studium Mediaevale: Revista de cultura visual - cultura escrita* (Girona), *Bullettino dell'Istituto Storico per il Medio Evo* (Roma).

És també membre de la Comissió Permanent dels Congressos d'Història de la Corona d'Aragó (des d'octubre de 2017), del Comitè d'Honor de la revista *Scripta. An International Journal of Paleography and Codicology* (des de 2006) i del Consell Executiu de l'Institut de His-

toria del Libro y de la Lectura. Entre 1999 i 2006 formà part del Patronat Lluís Guarnier. Biblioteca Valenciana, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana. Igualment, és membre de la Fundació Duques de Soria (des de juliol de 2020) i del Centro Internacional de Investigación de la Lengua Española (CiLengua), de la Fundación San Millán de la Cogolla, i, des de febrer de 2010, forma part del Consell Assessor de la Conselleria de Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana per a l'àrea d'arxius. És membre numerari de la Comissió Internacional de Paleografia Llatina (des de juny de 2015).

Ha col·laborat en l'organització de cursos (Cursos d'estudis universitaris Castelló-Benassal), del VII Congrés Internacional de Diplomàtica (València-Castelló-Peníscola, 1986), i del Seminari de la UIMP «Escribir y Leer en Occidente» (València, 1993) i n'ha dirigit per a la Universitat d'Estiu de Gandia («La memòria històrica i la configuració de l'imaginari col·lectiu» (1997), «Noves Històries?» (1998), «Conservar la memòria, representar la societat» (1999)). Ha dirigit també seminaris i congressos, entre els quals destaquen «Escriptura, símbols i imatges de la comunicació urbana» (València, 1987), «Escripturas y documentos medievales de la Península Ibérica» (Madrid, 1991), «Erudición y discurso histórico» (València, 1992) i «Los muros tienen la palabra. Materiales para una historia de los graffiti» (València, 1994). Des de 2016 és codirector de la col·lecció «Història» del Servei de Publicacions de la Universitat de València.

La seva recerca s'ha centrat principalment a estudiar els aspectes relacionats amb la història de l'alfabetisme i l'escriptura a l'edat mitjana en totes les seves manifestacions, així com l'escripturació de les llengües romàniques. Ha analitzat els processos seguits en l'aprenentatge de l'escriptura a la península Ibèrica durant les èpoques medieval i moderna, des del dibuix de les primeres lletres fins a la calligrafia. S'ha interessat especialment per la historiografia i la metodologia de la paleografia i la diplomàtica espanyoles i, en general, per la història de l'erudició. Ha dedicat una atenció especial al llibre manuscrit medieval com a punt de trobada de relacions socials complexes molt intenses, que han contribuït a definir-lo com a objecte de comunicació. A aquestes línies de recerca s'hi afegeix la seva tasca com a editor de textos medievals de naturalesa molt diversa (homiliètics, tractats de calligrafia, inscripcions epigràfiques, filacteries i rètols de la pintura, documents jurídics, grafits, etc.), pertanyents als dominis lingüístics llatí i romànic, en aquest cas escrits en català, italià, castellà i aragonès.

El fruit d'aquestes línies de recerca és una amplíssima producció científica que es tradueix en 18 comunicacions i 85 ponències en congressos nacionals i internacionals, en l'edició de 16 llibres en solitari, 12 en col·laboració amb altres autors i 9 més en què ha participat com a editor. Completen les seves publicacions més d'una seixantena d'articles en revistes locals, nacionals i internacionals, moltes de les quals indexades (*Alfabetismo e Cultura Scritta*, *Anuario de Estudios Medievales*, *Cultura Escrita & Sociedad*, *Hispania: Revista Española de Historia*, *Irargi*, *Scrittura e Civiltà*, *Scriptorium*, *Signo: Revista española de historia de la cultura escrita*, *Syntagma: Revista del Instituto de Historia del Libro y de la Lectura*, *Anuario de Estudios Medievales*), i participacions en capítols de llibres, homenatges, presentacions, pròlegs, lloances i necrològiques.

Entre les seves obres destaquem *La escritura gòtica en el País Valencià després de la Conquesta del segle XIII*, un treball en el qual Gimeno amplià a tot el territori del Regne de València allò que en la seva tesi doctoral havia centrat a la comarca de l'Alt Palància, tot analitzant el canvi radical que la conquesta cristiana comportà per a l'àmbit de l'escriptura i on es pronuncià en favor de la nomenclatura d'*escriptura gòtica catalana* davant d'altres propostes terminològiques que no tenien en compte el paper de la Cancelleria Reial de Barcelona en la consecució del cànon gràfic d'aquesta escriptura. Pel que respecta a les edicions de textos, destaquem, en primer lloc, *El sermonari d'Avinyó* de Vicent Ferrer, edició íntegra i acurada de 134 sermons del dominic valencià, amb la identificació de les fonts textuales que s'hi mencionen; en segon lloc, la seva participació en l'edició dels documents originals de Jaume I per a l'Església metropolitana de València, a la qual uneix un estudi sobre el procés d'expedició docu-

mental a la Cancelleria Reial; i en tercer lloc, l'edició de les *Ordinacions de la casa i cort de Pere el Cerimoniós*, traducció catalana de les *Leges palatinae* de Jaume III de Mallorca, que el Cerimoniós va revisar i corregir. L'edició recull el text de *Les Ordinacions* i el protocol de la coronació, tot utilitzant per primera vegada l'original del segle XIV. El seu interès per l'escriptura com a instrument de govern, de comunicació privada i de transmissió de programes ideològics fou el punt de partida per al seu estudi sobre l'experiència graficotextual de Pere el Cerimoniós, un rei conscient del valor de la documentació i de l'escriptura en l'acció política. En els darrers anys ha centrat part de la seva recerca en el Compromís de Casp, amb diversos treballs, entre els quals destaca *Una corona, set aspirants: Casp 1412*, en què edita i estudia els tres manuscrits que es conserven i posa en valor la importància de la paraula escrita com a instrument simbòlic i de poder en un moment d'instabilitat sociopolítica com el que es va viure a la mort de Martí l'Humà.

Des de l'any 2011 és el responsable acadèmic de l'equip de catalogació de manuscrits medievals i renaixentistes de la Biblioteca Històrica de la Universitat de València, que participa en el projecte *Europeana Regia*, finançat per la Comissió Europea, juntament amb la Bibliothèque Nationale de France, la Bayerische Staatsbibliothek, l'Herzog August Bibliothek de Wolfenbüttel i la Koninklijke Bibliotheek van België – Bibliothèque royale de Belgique.

A tota aquesta activitat i producció científica s'hi afegeix el seu compromís amb la cultura valenciana i la defensa i compromís en favor del valencià en l'activitat docent universitària i en la recerca.

Ignasi BAIGES

Rafael Roca Ricart (1971, Alaquàs, Horta Sud) és professor titular del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València i imparteix docència a la Facultat de Filologia, Traducció i Documentació. La seva tasca docent va començar el 1998. També ha fet cursos a les universitats de Bari, Tallinn, Siena, Nàpols, Múnster, Liberec (Txèquia) i Verona.

A la seva universitat ha desenvolupat diverses tasques de gestió i des de 2008 ha participat en set projectes finançats, i en l'actualitat és investigador principal d'un de la Generalitat Valenciana. Compta amb 59 comunicacions en congressos internacionals i amb 29 en no internacionals. I és el secretari de dues publicacions universitàries: *Scripta* i *Revista de Filologia Valenciana* (que fou presentada per ell mateix i el director, Vicent Josep Escartí, en un plenari de la Secció Històrico-Arqueològica). Així mateix pertany als consells de redacció o assessors de diverses editorials i publicacions periòdiques.

La seva producció científica és molt extensa i fins ara s'ha concretat en una trentena de llibres (entre estudis i/o

edicions), 41 capítols de llibre, 55 articles en revistes internacionals i 52 en no internacionals. Especialitzat en la Renaixença a València, ha desenvolupat una tasca ingent de recuperació de figures com Teodor Llorente, Constantí Llombart o Sanchis Guarner, i també en la de clàssics valencians medievals i en l'estudi de les relacions entre els escriptors vuitcentistes valencians i els principatins (singularment, Verdaguer).

Ha col·laborat i col·labora en revistes d'alta cultura compromeses amb els Països Catalans, com ara *Saó*, equivalent valencià, salvant les distàncies, de *Serra d'Or* (en la qual, d'altra banda, també col·labora), o les pàgines en català de *Levante*. Pertany a les associacions de catalanística més actives (Societat Verdaguer, Societat Catalana de Llengua i Literatura, Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana). Des del gener de 2017 és acadèmic corresponent a València de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

Ramon PINYOL

